

PROTILETADLOVÁ DĚLOSTŘELECKÁ OBRANA POCHODU A ZASAZENÍ MECHANISOVANÉ DIVISE V ÚTOČNÉM BOJI

Major Karol Pohanka

Úvod

Použití nových bojových prostředků, zejména atomových zbraní, podstatně zvýšilo rychlost a tempo útočného boje, nabyl významu rozsáhlý manévr zálohami a druhými sledy. Zasazení záloh a druhých sledů může být prováděno ve značných hloubkách a bude spojeno s provedením přesunu.

Nepřítel se bude snažit zabránit přísunu dalších vojsk a záloh na frontu nebo způsobit našim vojskům během přesunu ztráty, aby tak co nejvíce zeslabil jejich údernou sílu a zdržel jejich zasazení.

Napadení a údery na vojska provádějící přesun daleko od fronty bude zpravidla prováděno prostředky vzdušného napadení (letouny, řízenými střelami, raketami a p.). Proto má na stupni mechanisované divise protiletadlové dělostřelectvo jeden z rozhodujících úkolů při ochraně jejího pochodu a zasazení do boje.

Při pochodu mechanisované divise nutno vždy počítat se silnou a aktivní činností nepřátelského letectva a s nebezpečím atomového napadení. Zpravidla bude pochod prováděn v noci, nelze však vyloučit i časté provádění pochodu ve dne, zejména za zvláštních situací.

I. Protiletadlová dělostřelecká obrana pochodu mechanisované divise

Charakter a činnost nepřátelského letectva

Před zahájením pochodu je činnost nepřátelského letectva zaměřena především na průzkum prostoru soustředění mechanisované divise, během pochodu pak na průzkum a zjištění pochodových proudů na pochodových osách, na směr jejich pohybu, na jejich složení a uskupení.

Při použití moderní zaměřovací letecké bojové techniky je možno provádět letecký průzkum prakticky ve dne i v noci. Přesto však zůstává velkou překážkou při provádění leteckého průzkumu špatná viditelnost (mlha, mraky) nebo špatné počasí (déšť, bouře, sněhová vánice).

Průzkum v noci provádí nepřítel letouny vybavenými speciálními přístroji k pozorování a zaměřování v noci. Mimo to může použít osvětlovacích pum a raket, zejména k osvětlení prostoru soustředění, soutěsek, přechodů přes řeky a jiných snadno zranitelných bodů pochodové osy mechanisované divise.

Bezpodmínečně nutno brát v úvahu a počítat s tím, že naše vojska mohou být na pochodu zjištěna a napadena vzdušným nepřítelem téměř neustále, ve dne i v noci a téměř za každého počasí.

Bombardovacích a stíhacích letounů použije nepřítel k náletům na pochodové proudy, na vojska při odpočinku a při zastávkách. Zejména bude napadat proudy procházející soutěskami a důležitými komunikač-

ními uzly, jako jsou přepravy přes řeky, mosty, křižovatky a průchody městy.

Bombardovacího letectva použije především k napadení vojsk ve zjištěných prostorech denních odpočinků, důležitých komunikačních uzlů a objektů, k zničení přechodů přes řeky.

Atomové údery možno očekávat na vojska v prostoru soustředění, zejména v době seřazování jednotek do pochodových proudů před zahájením pochodu, kdy dochází k nahromadění vojsk a bojové techniky. Během pochodu možno počítat s atomovými údery nepřítele, zejména na přepravy přes řeky a na důležité komunikační uzly nebo soutěsky.

Zásady použití protiletadlového dělostřelectva při protiletadlové dělostřelecké obraně pochodu mechanisované divise

Hlavní zásady použití protiletadlového dělostřelectva k protiletadlové dělostřelecké obraně pochodu mechanisované divise jsou

- použít prostředků protiletadlového dělostřelectva především k ochraně objektů a vojsk, důležitých pro další vedení boje mechanisované divise (dělostřelectva, předsunutých odřadů a předvojů a mechanisovaných jednotek);
- použít především malorážního protiletadlového dělostřelectva a velkorážních protiletadlových kulometů, kterých možno použít k palbě z chodu nebo z krátkých zastávek;
- soustředit většinu prostředků malorážního protiletadlového dělostřelectva na pochodovou osu, po které pochoduji nejdůležitější části mechanisované divise;
- plánovat začlenění protiletadlového dělostřelectva k ochraně pochodu již se zřetelem na budoucí úkoly protiletadlového dělostřelectva při ochraně rozvinování a zasazení mechanisované divise do boje;
- rozdělit prostředky protiletadlového dělostřelectva do proudů se zřetelem na terén, kterým jednotlivé pochodové osy procházejí;
- provést začlenění do pochodových proudů tak, aby bylo zabezpečeno rychlé rozvinutí a zaujetí palebných postavení protiletadlovým dělostřelectvem k ochraně vojsk, zejména v prostoru zasazení mechanisované divise nebo při nenadálém střetnutí s nepřítelem během pochodu;
- používat středorážního protiletadlového dělostřelectva jen ve výjimečných případech k ochraně důležitých přechodů, míst soutěsek a objektů na pochodových osách (jde o středorážní prostředky organické nebo posilové dané mechanisované divisi k ochraně již před zahájením pochodu).

Nejpravděpodobnější objekty vzdušného napadení a úkoly protiletadlového dělostřelectva

Jako nejpravděpodobnější objekty vzdušného napadení mechanisované divise na pochodu možno určit

- předvoje a předsunuté odřady;
- bojovou sestavu dělostřelectva, mechanisovaných a motorisovaných útvarů a jednotek, tanky;
- hlavní síly a další bojovou techniku;
- týlové objekty.

Z toho potom vyplývají hlavní úkoly protiletadlového dělostřelectva při protiletadlové dělostřelecké obraně pochodu mechanisované divise a tyto zpravidla jsou:

- chránit pochod a boj předsunutých odřadů a předvojů;
- chránit pochod hlavních sil mechanisované divise, zejména dělostřelectvo, mechanisované útvary a jednotky a tanky;
- chránit vojska a bojovou techniku v prostorech celodenních odpočinků, v prostorech odpočinků a na zastávkách;
- chránit pochod vojsk soutěskami, na přechodech přes řeky a na důležitých komunikačních objektech.

Vzhledem k tomu, že mechanisovaná divise nebude mít zpravidla k dispozici dostatečný počet protiletadlových dělostřeleckých prostředků k ochraně pochodových proudů a nebude možné od ní vyčlenit nějaké prostředky k ochraně soutěsek, přechodů přes řeky a důležitých komunikačních objektů na pochodových osách, budou tento úkol zpravidla plnit protiletadlové dělostřelecké skupiny vytvořené starším náčelníkem (sborové nebo armádní protiletadlové dělostřelecké skupiny).

Postavení těchto skupin na pochodových osách mechanisované divise představuje stojící protiletadlovou dělostřeleckou obranu mechanisované divise, pokud její pochodové proudy procházejí rozsahem účinné působnosti těchto skupin.

Protiletadlová dělostřelecká obrana může být rovněž zhuštěna od určité čáry před prostorem zasazení palbou a činností protiletadlových prostředků útvarů a svazků, které jsou již v dotyku s nepřitelem.

Možnosti protiletadlového dělostřelectva

Možnosti organických prostředků protiletadlového dělostřelectva mechanisované divise jsou uvedeny v příloze čís. 1 »Tabulka možností protiletadlového dělostřelectva podle ráží při protiletadlové dělostřelecké obraně pochodu mechanisované divise«.

V této tabulce jsou uvedeny a propočteny možnosti předpokládaných organických protiletadlových prostředků mechanisované divise i prostředků mechanisovaných praporů.

Při výpočtu možností ochrany pochodových proudů mechanisované divise nutno vycházet z těchto zásad:

- ke spolehlivé ochraně je nutno, pokud možnosti stačí, vytvořit souvislou protiletadlovou palbu nad celým pochodovým proudem;
- počítat s organickými protiletadlovými prostředky mechanisovaných pluků (tankového pluku), divisiho protiletadlového dělostřeleckého pluku a s posilovými prostředky;
- počítat organické protiletadlové prostředky mechanisovaných praporů navíc.

Vycházíme-li z uvedených zásad, dostáváme tyto možnosti organických protiletadlových prostředků mechanisované divise:

- při rozdělení po bateriích možno spolehlivě chránit proudy v celkové délce 30,6 až 46,6 km;
- při rozdělení do čet 76,8 až 124,8 km;
- při rozdělení 57mm PLK materiálu do baterií; 30mm PLdvK a VKPL mechanisovaných pluků do čet 52,8 až 68,8 km.

Délka pochodových proudů mechanisované divise (s týly a posilovými prostředky) je celkem asi 150 km. Odpočítáme-li od toho týly, druhý sled, tankový pluk a tankosamohybný pluk, které se chrání svými vlastními prostředky nebo provádějí útvarovou PVO, zbývá tudíž k ochraně asi 80 km proudu.

Zpravidla se mechanisovaná divise zesiluje alespoň jedním malorážním protiletadlovým dělostřeleckým plukem o čtyřech bateriích 57mm PLK, který může chránit při rozdělení po bateriích 12km až 28km pochodový proud.

Za tohoto předpokladu vychází následující propočty možné ochrany pochodových proudů mechanisované divise:

a) Při rozdělení po bateriích:

organické prostředky mechanisované divise . . .	30,6—46,6 km
posilový malorážní pluk (57mm PLK) . . .	12 —28 km
organické prostředky mechanisované divise . . .	30,6—46,6 km

b) Při rozdělení materiálu 57mm PLK a 30mm PLdvK po bateriích a VKPL mechanisovaných pluků po četách:

organické prostředky mechanisované divise . . .	37,8—53,8 km
posilový malorážní pluk (57mm PLK) . . .	12 —28 km

Ochrana pochodových proudů v délce . . . 49,8—81,8 km.

c) Při rozdělení materiálu 57mm PLK po bateriích, 30mm PLdvK a VKPL mechanisovaných pluků po četách:

organické prostředky mechanisované divise . . .	52,8—68,8 km
posilový malorážní pluk (57mm PLK) . . .	12 —28 km.

Ochrana pochodových proudů v délce . . . 64,8—96,8 km.

Nebude-li mechanisované divisi dán k dispozici malorážní posilový protiletadlový dělostřelecký pluk, vycházejí tyto možnosti ochrany pochodových proudů:

a) Při rozdělení po bateriích:

ochrana pochodových proudů v délce . . . 30,6—46,6 km.

b) Při rozdělení 57mm PLK po bateriích, 30mm PLdvK a VKPL mechanisovaných pluků po četách:

ochrana pochodových proudů v délce . . . 52,8—68,8 km.

c) Při rozdělení po četách:

ochrana pochodových proudů v délce . . . 76,8—124,8 km.

Protiletadlové prostředky se zpravidla rozdělují nejvýše do čt, vzhledem k požadavku, aby za pochodu byl objekt chráněn účinnou palbou alespoň dvou až tří protiletadlových děl (kulometů), jakož i s hlediska velení během pochodu a požadavku rychlého rozvinutí protiletadlového dělostřelectva do bojové sestavy při zasazení mechanisované divise.

Podle zkušeností získaných při cvičeních s vojsky v roce 1955 možno nejvýhodněji použít protiletadlového dělostřelectva takto:

— 57mm PLK baterie ponechat jako celky a přidělovat je k ochraně po-

chodových proudů dělostřelectva, k zesílení předvojů a předsunutých odřadů, k ochraně mechanisovaných praporů;

- 30mm PLdvK možno použít v celých bateriích nebo rozdělit po četách. Po četách rozdělených baterií používat zásadně k ochraně jednoho pochodového proudu, zejména k zesílení protiletadlové dělostřelecké obrany předvojů, předsunutých odřadů, mechanisovaných praporů nebo k ochraně organického a posilového dělostřelectva střeleckého (mechanisovaného, tankového) pluku.
- Velkorážní kulomety proti letadlům možno dělit na čtyři a ve výjimečných případech i na dvojice kulometů. Baterii (četě) velkorážních kulometů však nutno určit jeden a týž objekt k ochraně. Zpravidla se baterie (čtyři) velkorážních kulometů použije k ochraně velitelských stanovišť, plukovního dělostřelectva, k zesílení předvoje, předsunutého odřadu nebo některého mechanisovaného praporu (roty). S výhodou možno použít velkorážních protiletadlových kulometů upevněných na plošinách nákladních automobilů jako samohybných prostředků k palbě z chodu.
- Středorážní protiletadlové prostředky se nezačleňují do pochodových proudů k jejich ochraně během pochodu. Velitelské stanoviště středorážního útvaru spolu s bateriemi se přesunuje jako celek buď na zadu předvoje nebo mezi předvojem a hlavními silami, někdy na čele hlavních sil a jen výjimečně v pochodových proudech hlavních sil.

Výjimečně možno použít středorážních protiletadlových prostředků k ochraně důležitého úseku pochodové osy, k ochraně přeprav a soutěsek a jiných důležitých objektů na pochodových osách. V tomto případě nutno podrobně a přesně naplánovat a organisovat způsob jejich začlenění do pochodových proudů mechanisované divise nebo způsob jejich přesunu do prostoru zasazení mechanisované divise po splnění jejich úkolu.

Rozdělení protiletadlových prostředků na pochodovou osu a do pochodových proudů

Zásadou při rozdělování prostředků protiletadlového dělostřelectva do proudů musí být:

- zásadně ponechat mechanisovaným (tankovým) plukům (praporům) jejich organické protiletadlové prostředky;
- posilových prostředků a organického protiletadlového dělostřeleckého pluku mechanisované divise použít především k ochraně hlavních sil mechanisované divise;
- zpravidla provést rozdělení tak, aby za ochranu pochodových proudů na jedné pochodové ose odpovídal velitel jednoho protiletadlového útvaru;
- pokud to možnosti dovolí, nerozdělovat baterie jednoho protiletadlového dělostřeleckého útvaru na více než jednu pochodovou osu.

Protiletadlové dělostřelecké prostředky není možno rozdělit do pochodových proudů mechanicky, nýbrž je nutno přihlídnout

- k charakteru a vlastnostem terénu, kterým vedou pochodové osy mechanisované divise;
- k vlastním možnostem a prostředkům protiletadlového dělostřelectva, které jsou k dispozici;

- k denní a roční době provádění pochodu;
- k sestavě a umístění protiletadlových dělostřeleckých prostředků a chráněných objektů v prostoru soustředění, protože není vhodné před zahájením pochodu provádět rozsáhlé přemísťování a přesun protiletadlových dělostřeleckých baterií prostorem soustředění na větší vzdálenosti;
- k délce jednotlivých pochodových proudů (t. j. k délce chráněného objektu);
- k důležitosti chráněného objektu, zejména při jeho zasazení do boje.

Zapojení a začlenění protiletadlového dělostřelectva do pochodových proudů

Je třeba vycházet z toho, že protiletadlové dělostřelecké baterie a útvary musí co nejdéle chránit soustředěné jednotky, jejich přípravy k pochodu a seřazování do pochodových proudů. Proto budou prostředky protiletadlového dělostřelectva zařazovány do pochodových proudů zpravidla až před samým zahájením pochodu nebo často i během pochodu.

Z toho důvodu musí být podrobně a přesně uskutečněna součinnost mezi veliteli pochodových proudů a veliteli protiletadlových dělostřeleckých jednotek (útvárů), zejména co se týká doby, místa a způsobu začlenění protiletadlové dělostřelecké jednotky do pochodového proudu, smluvených signálů, rozpoznávacích znaků jednotek, organizace a provádění pořádkové služby, místa velitele proudu a velitele protiletadlové jednotky za pochodu, organizace spojení za pochodu a při zasazení do boje a dalších potřebných údajů. Zvláště podrobně a přesně nutno uskutěnit součinnost a domluvu pro případ špatné viditelnosti (mlha, déšť, vánice) nebo pro zapojení protiletadlové dělostřelecké jednotky (útvary) do pochodového proudu v noci.

Je výhodné upřesnit součinnost přímo v terénu, hlavně co se týká pochodových cest, příjezdových cest, prostorů a způsobu zařazení protiletadlové dělostřelecké jednotky (útvary) do pochodových proudů. Je rovněž výhodné, aby se při tomto průzkumu v terénu zúčastnili protiletadloví dělostřelečtí velitelé, často i velitelé čet a družstev.

Je-li nedostatek času a nemůže-li být provedena součinnost v potřebném rozsahu je bezpodmínečně nutné alespoň upřesnit mezi velitelem chráněného objektu (pochodového proudu) a velitelem protiletadlové dělostřelecké jednotky dobu, místo a způsob začlenění protiletadlových prostředků do pochodového proudu, spojení a umístění velitelů chráněného objektu a protiletadlové jednotky v pochodovém proudu za pochodu.

Schema bojové sestavy PLD při PLD obraně pochodu md viz přílohu 2.

Velení, spojení a řízení palby za pochodu

Protiletadlovému dělostřelectvu během pochodu i při zasazování velí velitel dělostřelectva mechanisované divise skrze svého zástupce pro protiletadlové dělostřelectvo. Velení během pochodu se zaměřuje především na otázky taktické a na řízení manévru protiletadlovými útvary při zasazení do boje.

Rozvinutí bojové sestavy a volba palebných postavení zůstává velitelům útvárů, po případě baterií podle vývinu taktické situace.

Velení možno podstatně ulehčit účelným zařazením mobilního ope-

račního sálu zástupce pro protiletadlové dělostřelectvo do pochodového proudu VPS velitele mechanisované divise. Je rovněž výhodné, aby se v blízkosti VPS velitele mechanisované divise přemísťoval velitel DPLDS tak, aby pokud možná byl umožněn osobní styk velitele DPLDS se zástupcem pro protiletadlové dělostřelectvo alespoň v důležitých údobích boje, zejména v době rozvinování a zasazení mechanisované divise do boje.

Těsnou součinnost během pochodu a při zasazení udržuje zástupce pro protiletadlové dělostřelectvo s náčelníkem pro protivzdušnou obranu, který se přesunuje v složení VPS velitele mechanisované divise. Zástupce pro protiletadlové dělostřelectvo a náčelník pro protivzdušnou obranu se musí bezpodmínečně soustavně informovat o svých rozhodnutích a situaci a předkládat veliteli mechanisované divise sladěné návrhy na použití protiletadlového dělostřelectva.

Při protiletadlové dělostřelecké obraně pochodu mechanisované divise používá protiletadlové dělostřelectvo spojení především pomocí radia, pohyblivých pojítek a signálů. Za pochodu je nutné v protiletadlovém dělostřelectvu organisovat alespoň toto spojení:

- zástupce velitele dělostřelectva mechanisované divise pro protiletadlové dělostřelectvo s velitelem divise protiletadlové dělostřelecké skupiny (DPLDS);
- velitele DPLDS se zástupcem pro protiletadlové dělostřelectvo a s veliteli protiletadlových dělostřeleckých útvarů;
- velitelů protiletadlových dělostřeleckých útvarů s velitelem DPLDS a s veliteli jejich baterií;
- každého protiletadlového dělostřeleckého velitele s velitelem pochodového proudu (chráněného objektu);
- zástupce pro PLD v síti zástupce pro PLD střeleckého sboru (organisována střeleckým sborem).

Jsou-li vzdálenosti mezi jednotlivými částmi protiletadlového dělostřelectva tak velké, že není možné přímé spojení radiem, nebo nedovolují-li to vlastnosti terénu, zřizují se v pochodových proudech mezi stanice.

Spojení v protiletadlových dělostřeleckých jednotkách (útvarech) se zpravidla uskutečňuje:

- u jednotek (útvarů) malorážního protiletadlového dělostřelectva pokud možná radiem, v každém případě avšak alespoň pohyblivými pojítky;
- u jednotek (útvarů) středorážního protiletadlového dělostřelectva mimo radiem především pohyblivými pojítky (vzhledem k tomu, že středorážní protiletadlové dělostřelecké útvary pochodu jako celek);
- dojde-li k rozdělení některých baterií malorážního protiletadlového dělostřelectva do čet, organisuje se spojení podle materiálních možností velitelů baterií (čet) nebo pomocí signálů nebo možno využít spojení organisovaného jinými jednotkami (střeleckými, dělostřeleckými a p.).

Organisace spojení a způsob jeho provádění během pochodu nutno upřesnit a domluvit s velitelem pochodového proudu (chráněného objektu) již při organisaci součinnosti v době příprav k pochodu.

Řízení a vedení palby je během pochodu plně decentralisováno do baterií (čet) vto.

Zvláštního významu při protiletadlové dělostřelecké obraně pochodu nabývá palba na nízko letící cíle, které napadají vojska v pochodových proudech.

K palbě na tyto cíle je výhodné použít protiletadlových zbraní umožňujících rychlé zamíření a sledování cíle, t. j. velkorážních kulometů proti letadlům a PLdvK 30mm. Střelba se provádí přímým zamířením na vzdušný cíl s maximální kadencí. Ke střelbě na nízko letící cíle se uplatňují velkorážní kulomety proti letadlům, upevněné na plošinách tažných vozidel nebo protiletadlová samohybná děla.

Kromě speciálních protiletadlových dělostřeleckých prostředků možno k palbě na nízko letící cíle, zejména během pochodu, použít pěchotních zbraní: pušek, samopalů, lehkých a těžkých kulometů. Palbu z pušek a samopalů nutno provádět najednou na povel salvami v četě nebo rotě (baterii). S výhodou možno provádět střelbu přímo z chodu na nízko letící cíle z lehkých nebo těžkých kulometů, upevněných na speciálních podstavcích pro střelbu na vzdušné cíle, zařízených na plošinách tažných automobilů. Palby z pěchotních zbraní na nízko letící cíle zhušťují palbu protiletadlového dělostřelectva a velkorážních kulometů proti letadlům a podstatně zvyšují její efektivní a morální účinek na nepřátelského letce.

Cíle se udávají tak, že v mobilních operačních sálech skupiny, útvarů a u baterií jsou přijímače neustále naladěny na vlnu hlásné služby, která vysílá údaje o cílech podle sítě hlásné služby.

Je-li dostatek radiotechnických stanic, zejména většího dosahu, možno některou z nich ponechat v prostoru soustředění s úkolem, aby během pochodu prováděla vzdušný průzkum a radiem vysílala hlášení o vzdušné situaci. V tomto případě nutno pamatovat na vybavení této radiotechnické stanice dostatečnými pojítky, zvláště radiovou stanicí s dalekým dosahem.

Dovuluje-li to situace, zejména při přiblížení k čáře zasazení mechanisované divise, možno k udávání cílů využít radiotechnických stanic protiletadlových dělostřeleckých jednotek (útvarů) provádějících ochranu čelních sledů, které jsou již v dotyku s nepřítelem. Tento způsob předávání však musí být domluven již v době před zahájením útočného boje a před nástupem mechanisované divise k pochodu.

Předávání cílů mezi skupinami a útvary a mezi útvary a bateriemi se za pochodu neprovádí. K zachycení a rozpoznávání vzdušných cílů za pochodu se v bateriích, četách a u jednotlivých děl organizuje a provádí především průzkum zrakem a pozorování. Za tím účelem se organizuje především služba pozorovatelů vzdušného prostoru u velitelů baterií, čet i u jednotlivých děl.

Zásadně musí být všichni velitelé protiletadlového dělostřelectva neustále připraveni okamžitě přejít k centralizovanému řízení a vedení palby, jakmile to taktická situace dovolí.

Součinnost s chráněnými objekty a s letcem

Během pochodu se součinnost s chráněnými objekty uskutečňuje zpravidla osobním stykem velitele protiletadlové dělostřelecké jednotky (útvaru) s velitelem chráněného objektu (pochodového proudu).

Toho možno dosáhnout účelným zařazením VS protiletadlové dělostře-

lecké jednotky (útvary) k velitelskému stanovišti velitele chráněného objektu (pochodového proudu).

Je-li nutno k zabezpečení součinnosti za pochodu zřídit spojení s chráněným objektem, organisuje a uskutečňuje ho velitel protiletadlové dělostřelecké jednotky (útvary) ze svých spojovacích sil a prostředků.

Součinnost s letcem a dalšími prostředky PVO je organisována starším náčelníkem a zástupce pro PLD ji zpravidla vydá v »Plánu organisace a vedení palby protiletadlového dělostřelectva mechanisované divise«.

Vzhledem k tomu, že se palba decentralisuje až do čet, po případě i na jednotlivá děla a že bude prováděna téměř výhradně podle pozorování zrakem, musí velitel protiletadlových jednotek všech stupňů dbát a zabezpečit, aby součinnost s letcem byla správně a důkladně osvojena až do velitelů děl vto již před zahájením vlastního pochodu.

K neustálému sledování činnosti vlastního letectva a k rychlému informování protiletadlových dělostřeleckých velitelů o situaci vlastního letectva ve vzduchu je výhodné na VPS jednotlivých protiletadlových dělostřeleckých útvarů a u jednotlivých baterií (čet, děl) vyčlenit pozorovatele určené jen k pozorování činnosti vlastního letectva. Tito pozorovatelé musí neustále hlásit svému veliteli okamžitou situaci vlastního letectva ve vzduchu.

II. Protiletadlová dělostřelecká obrana zasazení mechanisované divise

Zásady použití a úkoly protiletadlového dělostřelectva při zasazení mechanisované divise

Spolehlivé protiletadlové dělostřelecké obrany rozvinutí a zasazení mechanisované divise bude dosaženo, jen když bude protiletadlové dělostřelectvo

- včas rozvinuto do bojové sestavy, aby chránilo vojska mechanisované divise před jakýmkoli napadením ze vzduchu;
- když budou včas připraveny a pohotovy zejména středorážní protiletadlové prostředky k odražení možného atomového napadení ze vzduchu a
- když bude včas zabezpečeno centralisované velení a řízení palby protiletadlového dělostřelectva.

Plánované použití protiletadlového dělostřelectva upravuje a přizpůsobuje během pochodu a při zasazení mechanisované divise zástupce pro PLD s náčelníkem PVO, podle vývoje situace a podle úkolů uložených protiletadlovému dělostřelectvu velitelem mechanisované divise po jeho rozhodnutí o zasazení mechanisované divise.

Během rozvinutí a zasazení mechanisované divise plní protiletadlové dělostřelectvo zpravidla tyto úkoly:

- chrání jednotky, které jsou ještě na pochodových osách;
- chrání rozvinování a zaujímání bojové sestavy jednotek mechanisované divise a jejich posilových prostředků, především jednotek dělostřelectva;
- chrání bojovou sestavu a přemisťování dělostřelectva během útoku do hloubky obrany nepřítele a po zasazení mechanisované divise do boje.

Podle zkušeností a požadované hustoty palby je k spolehlivé ochraně rozvinutí a zasazení mechanisované divise potřeba asi 25 až 35 hlavní na běžný kilometr fronty.

Počítáme-li, že mechanisovaná divise je zasazována v šířce 6 km, vychází celková potřeba 150 až 210 protiletadlových dělostřeleckých hlavní.

Bude-li v pásmu útoku mechanisované divise při jejím zasazení působit jeden pluk sborové protiletadlové dělostřelecké skupiny a asi hodnota dvou protiletadlových dělostřeleckých pluků od protiletadlových dělostřeleckých skupin divisi a sborů prvního sledu a protiletadlové prostředky dvou až tří střeleckých pluků, které jsou v dotyku s nepřítelem, vychází tento propočet potřebného zesílení mechanisované divise protiletadlovými hlavními:

— organické protiletadlové dělostřelecké hlavní mechanisované divise (velkorážní protiletadlové kulometry se v to nepočítají) . . . 64 hlavní,
— v pásmu zasazení mechanisované divise působící protiletadlové dělostřelecké jednotky — jeden protiletadlový dělostřelecký pluk ze sborové protiletadlové skupiny, 1 až 2 protiletadlové dělostřelecké pluky od sborů prvního sledu, protiletadlové prostředky 2 až 3 střeleckých (mechanisovaných) pluků, které jsou v dotyku s nepřítelem . . . 60 až 90 hlavní.

Celkem 124 až 154 hlavní.

K spolehlivé ochraně proti vzdušnému napadení mechanisované divise při jejím zasazení je tedy potřebí ještě zesílení 26 až 56 protiletadlovými hlavními, t. j. 1 až 2 protiletadlovými dělostřeleckými útvary.

Rozvinování a zaujímání bojové sestavy protiletadlovým dělostřelectvem

Zaujímání bojové sestavy protiletadlového dělostřelectva k ochraně rozvinutí a zasazení mechanisované divise musí být provedeno:

- rychle bez zdržení, aby palba na prostředky nepřátelského vzdušného napadení mohlo být zahájena co nejdříve;
- co možná podle plánu a podle již dříve domluvené součinnosti s chráněnými vojsky;
- tak, aby rozvinování mechanisované divise již v začátku bylo chráněno veškerým středorážním protiletadlovým dělostřelectvem, které je u mechanisované divise;
- předtím, než se začnou rozvíjet do bojových sestav chráněná vojska (předsunutá odřady, dělostřelectvo, mechanisované pluky).

Průzkum velitelských stanovišť a palebných postavení provádějí protiletadlové dělostřelecké průzkumné skupiny organisované velitelem protiletadlového útvaru pro všechny protiletadlové dělostřelecké jednotky přesunující se na jeho pochodové ose.

Protiletadlové dělostřelecké průzkumné skupiny se přesunují v sestavě průzkumného sledu před předvojem (předsunutým odřadem) tak, aby průzkum palebných postavení a velitelských stanovišť byl ukončen před příchodem baterií do prostoru rozvinování a zasazení mechanisované divise.

Baterie a velitelství pak zajišťují za vedení průvodců přímo z pochodových os do prostoru palebných postavení a velitelských stanovišť. Pa-

lebná postavení a velitelská stanoviště je výhodné volit v blízkosti komunikací, aby byla co nejvíce zkrácena doba zaujímání palebných postavení, VPS a doba rozvinutí bojové sestavy protiletadlového dělostřelectva. Je třeba dbát, aby prostory palebných postavení a velitelských stanovišť nebyly příliš vzdáleny od chráněných objektů.

Zpravidla bude činnost protiletadlového dělostřelectva při zaujímání palebných postavení a velitelských stanovišť tato:

— Středorážní protiletadlové dělostřelectvo pochoduji zpravidla za předvojem (nebo předsunutým odřadem) zaujímá palebná postavení, jakmile předvoj nebo předsunutý odřad narazí na odpor nepřítele, není schopen proniknout z chodu a začne se rozvíjet. Palebná postavení zaujímá, dovoli-li to situace, v plánovaných prostorech přímo z chodu ve vzdálenosti do 1,5 km (první linie baterií) od předního okraje rozvinutých předsunutých odřadů.

Středorážní protiletadlové dělostřelectvo je kstrou protiletadlové dělostřelecké obrany zasazení mechanisované divise a chrání ji především před atomovým napadením ze vzduchu.

— Malorážní protiletadlové dělostřelectvo a velkorážní protiletadlové kulometry rozdělené po bateriích (četách) do pochodových proudů zaujímají palebná postavení postupně tak, jak chráněné jednotky přicházejí do prostoru zasazení a rozvíjejí se k boji. Jestliže chrání jednotky, které se nerozvíjejí úplně (druhý sled, zálohy), nýbrž zůstávají ve skrytu podél pochodové osy v pochodové sestavě, zaujímají baterie protiletadlového dělostřelectva palebná postavení poblíž těchto chráněných vojsk, v blízkosti pochodové osy nebo u komunikace.

Baterie určené k ochraně dělostřelectva zaujímají palebná postavení v prostorech rozmístění dělostřeleckých skupin.

Je výhodné s veliteli pochodových proudů domluvit a zabezpečit předjetí jejich sestav protiletadlovými jednotkami, aby bylo umožněno včasné zaujetí palebných postavení před rozvíjením chráněných vojsk.

Jeden z možných způsobů rozvinutí protiletadlového dělostřelectva mechanisované divise je uveden v příloze 3 »Schema rozvíjení protiletadlového dělostřelectva do bojové sestavy při zasazení 22. mechanisované divise do boje«.

Organisace spojení, velení a řízení palby

Jakmile začíná rozvíjení mechanisované divise, přechází protiletadlové dělostřelectvo k centralisovanému velení a řízení palby.

Okamžitě se organisuje spojení radiem v síti divisi protiletadlové dělostřelecké skupiny (DPLDS) a na směru zástupce pro PLD — velitel DPLDS.

Z pojítek se používá především radiového spojení, které se doplňuje linkovým spojením jen na krátké vzdálenosti (na př. VS — DPLDS se zástupcem pro PLD).

Pokud nejsou zapojeny a v pohotovosti vlastní radiotechnické stanice, využívá se hlášení hlásné služby nebo se využívá radiotechnických stanic protiletadlových dělostřeleckých útvarů a jednotek, které jsou již v dotyku s nepřítelem. Jakmile však dosáhnou vlastní radiotechnické stanice

TABULKA MOŽNOSTÍ PROTILETADLOVÉHO DĚLOSTŘELCTVA PODLE RÁŽÍ PŘI PROTILETADLOVÉ DĚLOSTŘELECKÉ OBRANĚ POCHODU MECHANISOVANÉ DIVISE

a) Tabulka rozsahu účinné působnosti při střelbě z chodu.

Ráž	Rozsah účinné působnosti v m (výška cíle 800 m pro VKPL a 1300 m pro 30 a 57 m PLK)	Vzdálenost mezi bateriemi (četami, jednotlivými VKPL) v m
VKPL	600	1200
30	1500	3000
57	3500/1500 ¹	7000/3000 ¹

b) Propočet možností předpokládaných protiletadlových prostředků mechanisované divise (v km)

PL jednotka	Počet		Počet hlavní			Chrání v bkm		U mechanisované divise								Poznámka
	bat.	čet	VKPL	30	57	po bateriích	po četách	počet PL jednotek	počet		Počet hlavní			chrání v bkm		
									bat.	čet	VKPL	30	57	po bateriích	po četách	
pldp	4	12	—	—	24	28/12 ¹	84/36 ¹	1	4	12	—	—	24	28/12 ¹	84/36 ¹	Nepočítá se středorážní baterie
pldo	1	2	—	6	—	3	6	3	3	6	—	18	—	9	18	
mp	1	3	6	—	—	1,2	3,6	3	3	9	18	—	—	3,6	10,8	
pl. bat. tp a tsp	2	4	8	12	—	6	12	2	2	4	—	12	—	6	12	
Celkem u mechanisované divise											18	30	24	46,6/30,6 ¹	124,8/76,8 ¹	Bez PL prostředků mech. prap.
pl. bat. mech. pr.	1	2	8	—	—	1,2	2,4	9	9	18	72	—	—	10,8	21,6	Nezapočítávají se do mož- ností — jsou navíc

Poznámka: Materiál 85mm PLK pro své takticko-technické vlastnosti není používán k ochraně z chodu.

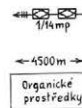
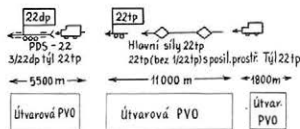
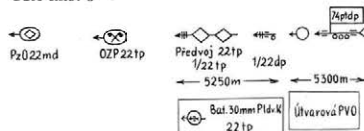
1. V čitateli je uveden rozsah účinné působnosti pro děla 57 mm PLK na samohodkách, ve jmenovateli pro 57 mm PLK zapojené za tažná vozidla. Rozsahy jsou stanovené krajní mezi vzhledem k možnosti palby přímým zaměřením z chodu podle propočtu a úvah autora. Podle řádu PL-1-1 možnost palby z chodu u 57 mm PLK materiálu připojeného za tažným vozidlem kolem 500—1000 m.

22 md pochoduje na levém křídle 6 ss — vpravo pochoduje 34 sd

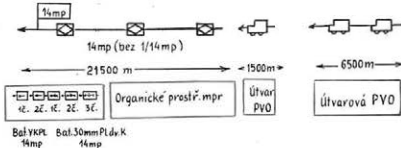
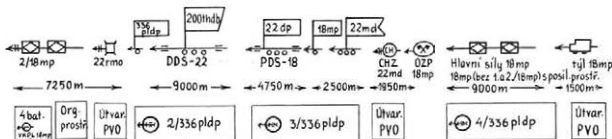
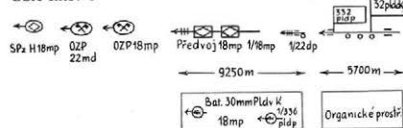
ORGANISACE md a PLD: Podle předpokladů autora posilové PL prostředky 332 a 336 pldp (32 pldd)

- — mimo organické prostředky praporu chráněna PL bateriemi mp (tp), organickým pldp nebo posilovým PLD
 — chráněno organickými speciálními PL prostředky mechanisovaných praporů
 — útvarová PVO

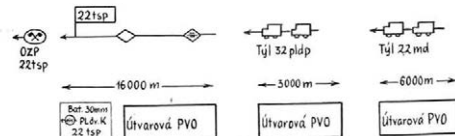
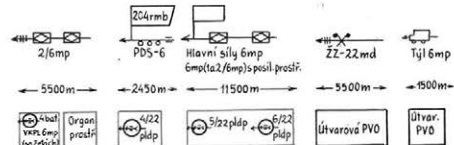
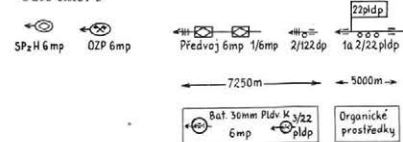
OSA číslo: 3

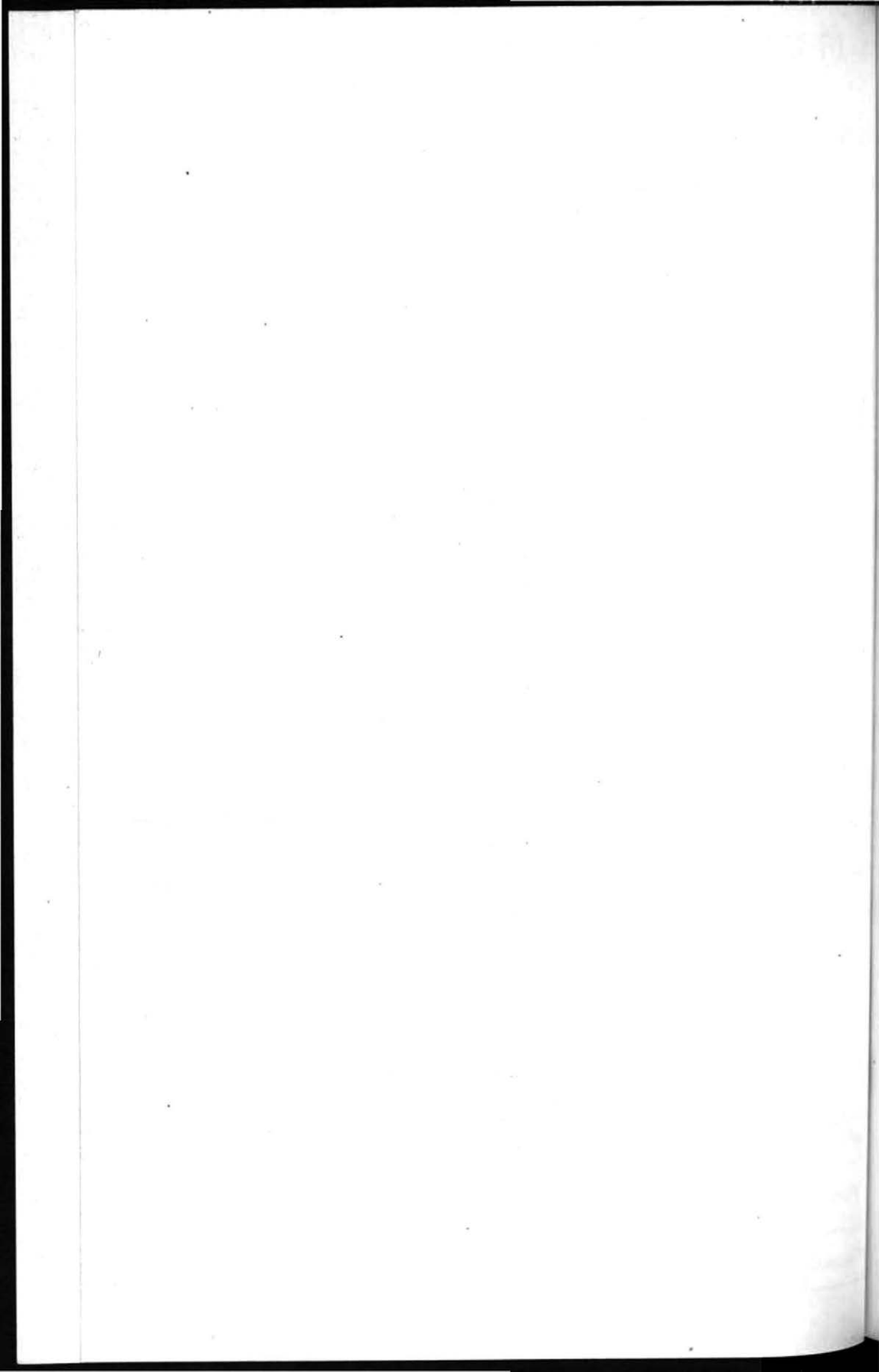

OSA číslo: 4

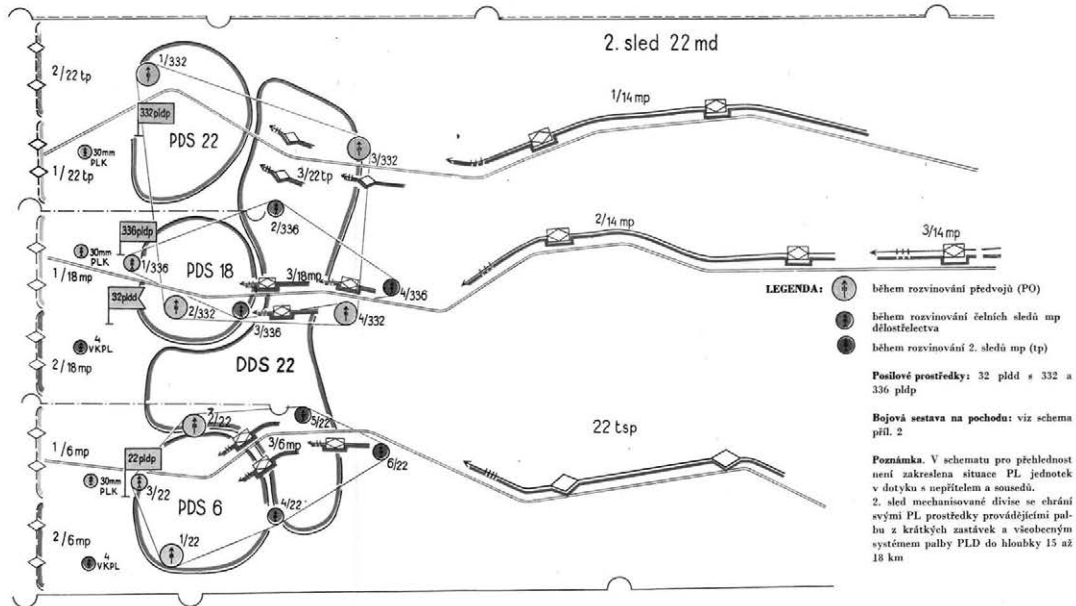

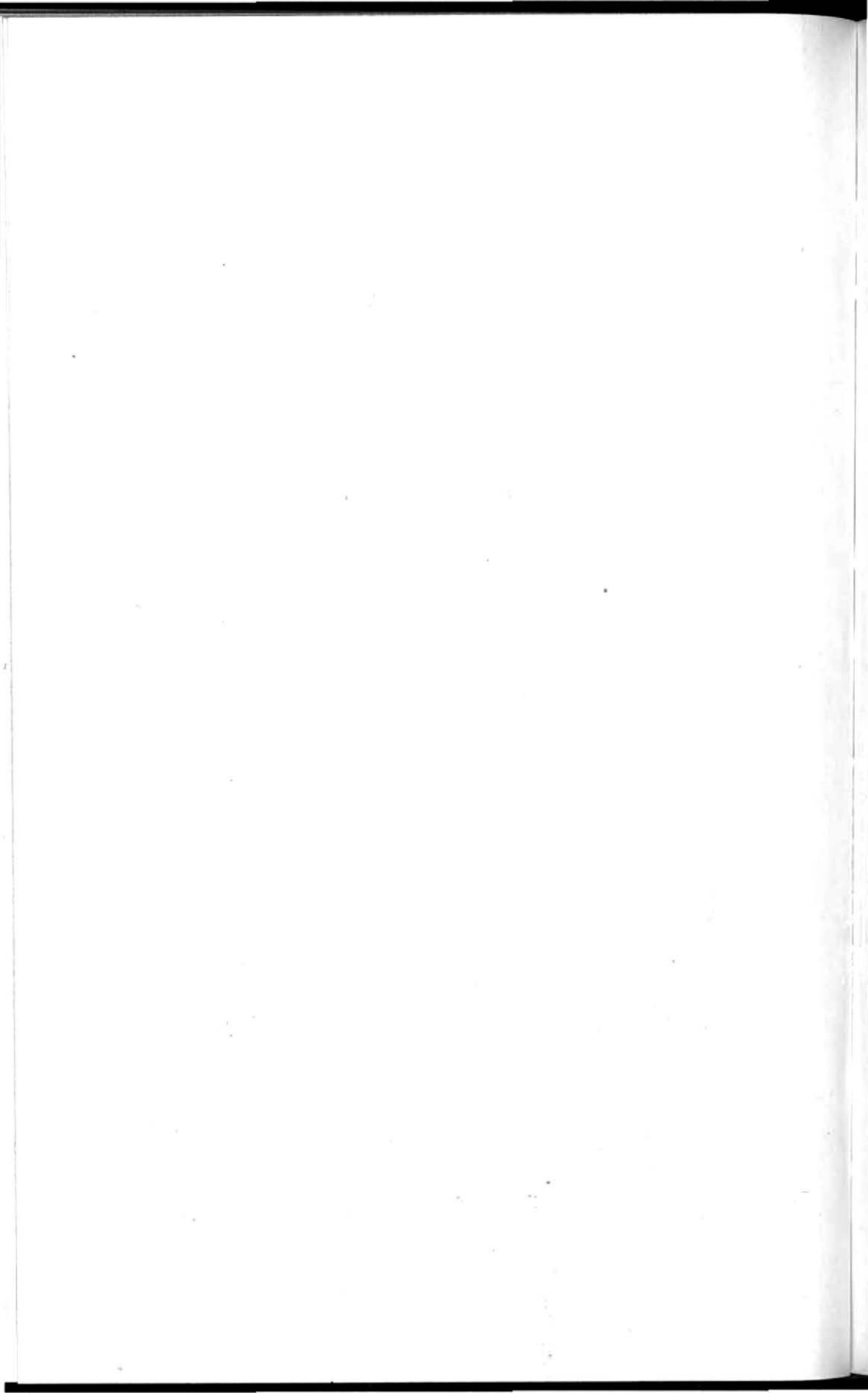
OSA číslo: 5

SCHEMA ROZVINOVÁNÍ PLD DO BOJOVÉ SESTAVY PŘI ZASAZENÍ 22 md

pohotovosti, přistupuje se k udávání cílů a řízení palby pomocí vlastních radiotechnických prostředků v souladu se směrnicemi o udávání cílů a řízení palby u vojskového protiletadlového dělostřelectva.

Je bezpodmínečně nutno, aby velitelé a jejich štáby, velitelé útvarů a baterií znali přesně, jak bude v prostoru rozvinutí a zasazení organizováno spojení, udávání cílů, jak bude řízena palba, musí jim být známa součinnost s letcem a způsob použití radiotechnických stanic.

Součinnost s letcem, chráněnými objekty a protiletadlovými dělostřeleckými jednotkami v dotyku s nepřítelem

V době rozvíjení mechanisované divise k zasazení do boje je nejvýhodnější osobní styk zástupce pro PLD se styčným leteckým orgánem u velitele mechanisované divise.

V palebných postaveních baterií a ve velitelských stanovištích nutno organizovat rovněž službu pozorovatelů činnosti vlastního letectva.

Součinnost s chráněnými objekty udržují velitelé protiletadlových dělostřeleckých jednotek neustále, zejména při jejich rozvíjení a zasazování.

Nejdokonaleji se tato součinnost uskutečňuje osobním stykem velitele protiletadlové dělostřelecké jednotky s velitelem chráněné jednotky při vydávání jeho rozhodnutí a úkolu při zasazení do boje.

Zvláštní součinnostní spojení se nebuduje, využívá se především radia, vševojskové sítě a smluvených signálů.

S protiletadlovými dělostřeleckými jednotkami, jež budou v dotyku s nepřítelem v době rozvíjení a zasazení mechanisované divise, navazuje součinnost zástupce pro PLD již v době přípravě.

K tomu je nutné, aby si upřesnil zejména tyto otázky:

- plánovanou bojovou sestavu protiletadlových dělostřeleckých skupin v dotyku s nepřítelem (těch, které mohou působit svými prostředky do pásma zasazení mechanisované divise);
- možnosti a způsob využití jejich radiotechnických stanic k udávání cílů do doby, než dosáhnou pohotovosti radiotechnické stanice u protiletadlových jednotek mechanisované divise;
- od jaké čáry bude pochod nebo rozvíjení mechanisované divise chráněno všeobecným systémem jejich protiletadlových paleb;
- do jaké hloubky a jaké prostředky se mohou podílet na protiletadlové dělostřelecké obraně zasazení mechanisované divise.

Závěr

Problematické a zvláštností bojového použití protiletadlového dělostřelectva při ochraně pochodu a zasazení do boje nutno věnovat zvláštní pozornost, protože tento druh bojové činnosti v soudobých podmínkách bude nejobvyklejší, zejména na stupni mechanisované divise.

Správné a dovedné použití protiletadlového dělostřelectva jako nejmohutnějšího prostředku PVO zabezpečí přesun na čáru zasazení a rozvinutí bojové sestavy mechanisované divise před vzdušným napadením a zajistí tak do značné míry její úspěch v dalším boji při rozvíjení úspěchu do hloubky obrany nepřítele.